

Č. j.:  
**MHMP 1563147/2023**  
Sp. zn.:  
**S-MHMP 942022/2023**

Vyřizuje/tel.:  
**Mgr. Václav Běhovec**  
**236 004 668**  
Počet listů/příloh: -/0  
Datum:  
**25.07.2023**

## ROZHODNUTÍ

**Magistrát hlavního města Prahy**, odbor živnostenský a občanskosprávní jako příslušný odvolací správní orgán podle § 89 odst. 1 a § 178 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve spojení s ustanovením § 81 odst. 3 písm. a) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, **přezkoumal** ve smyslu § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOP“), **na základě odvolání obviněného** (dále jen „obviněný“), **rozhodnutí Úřadu městské části Praha 8**, občansko-správního odboru, ze dne 27. 3. 2023, čj. MCP8 105184/2023, SZ MCP8 142128/2022/7, OSO R 342/22 v jeho přestupkové věci, **a rozhodl takto:**

**Podle ustanovení § 90 odst. 5 správního řádu se odvolání zamítá a napadené rozhodnutí Úřadu městské části Praha 8, občansko-správního odboru, ze dne 27. 3. 2023, čj. MCP8 105184/2023, SZ MCP8 142128/2022/7, OSO R 342/22, se potvrzuje.**

## Odůvodnění

Napadeným rozhodnutím byl obviněný **znán vinným** ze spáchání přestupku proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZNP“), kterého se dopustil tím, že dne 4. 4. 2022 v době kolem 8:55 hodin ve vozovce v ul. Wilsonova v Praze 8, na úrovni schodů restaurace McDonald's, kde z důvodu EKO-protestu zablokoval svým tělem vozovku, a následně nereagoval na zákonnou výzvu policistky k opuštění vozovky „Jménem zákona, opusťte tento prostor!“, ani následnou výzvu s výstrahou, že jinak bude užito donucovacích prostředků, a nadále kladl pasivní odpor, takže byl hlídkou Policie ČR za užití donucovacích prostředků k překonání pasivního odporu odveden z nebezpečného prostoru, tedy úmyslně neuposlechl výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci.

Za spáchání uvedeného přestupku byl obviněnému podle ust. § 5 odst. 4 písm. a) ZNP uložen správní trest pokuty ve výši 4 000 Kč. Dále byla obviněnému dle § 95 odst. 1 ZOP uložena

povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč, a to do 30 dnů ode dne právní moci napadeného rozhodnutí.

Proti tomuto rozhodnutí podal obviněný včasné, blanketní, odvolání, které na výzvu správního orgánu prvního stupně doplnil o námitky.

Obviněný v rámci svého odvolání uvedl, že nepopírá, že by daný den blokoval silnici na daném místě a že policistka vůči němu danou výzvu opakovaně vyslovila. Napadené rozhodnutí však vypouští skutečnosti, které ho k takovému jednání motivovaly. Podle obviněného skutek nelze hodnotit izolovaně bez motivace obviněného. Obviněný uvedl, že nemá v plánu zoufale sledovat jednání státních orgánů, která minimálně v době předchozí vlády vedla k dobrovolnému ohrožování života občanů extrémními výkyvy počasí, ke zvyšování sucha, zdražování cen a postupné ztráty naděje na to, jakkoliv reagovat na rostoucí dopady klimatické krize.

Dále obviněný namítal, že jeho jednání bylo vedeno v krajní nouzi, přičemž dopodrobna rozvedl, proč klimatická krize představuje nebezpečí, že v jeho případě byla splněna podmínka subsidiarity i podmínka proporcionality krajní nouze a že současně nebyl povinen nebezpečí z klimatické krize snášet. Obviněný se současně domnívá, že svým jednáním popsáním v napadeném rozhodnutí vykonával právo na svépomoc ve smyslu § 14 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“). Je přesvědčen, že veřejná moc zjevně selhává při ochraně jeho subjektivních práv na život, zdraví a příznivé životní prostředí a nečiní účinné kroky za účelem odstranění nebezpečí v podobě klimatické nouze. Z dat Českého hydrometeorologického ústavu sesbíraných v rámci provedené mezinárodní inventarizace skleníkových plynů vyplývá, že mezi lety 2017 a 2018 se celkové emise skleníkových plynů v ČR zvýšily o 5,5 %, u CO<sub>2</sub> pak dokonce o 6,8 %. Toto dle obviněného zcela jistě nelze považovat za účinnou ochranu jeho práv.

Ve vztahu k uloženému správnímu trestu obviněný namítal, že správní orgán v rozporu se zákonem považuje za přítěžující okolnost skutečnost, že se obviněný dopustil přestupkového jednání úmyslně, ačkoliv jde o základní subjektivní stránku přestupku. Pokud by nejednal úmyslně, nemohl by za daný přestupek být nikdy uznán vinným. Dále obviněný poukázal na skutečnost, že se svým jednáním nikterak majetkově neobohatil, ani z tohoto jednání neměl jiný prospěch. Závěrem obviněný navrhuje, aby odvolací správní orgán napadené rozhodnutí zrušil a řízení zastavil.

Na konci obviněný uvedl, že si je vědom, že odůvodnění odvolání je zčásti převzato z jiného odvolání, které podal v jiné přestupkové věci.

Magistrát přezkoumal soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy a jeho správnost v rozsahu námitek uvedených v odvolání, a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Řízení proti obviněnému správní orgán prvního stupně zahájil dne 11. 5. 2022 doručením příkazu, který byl vydán na podkladě oznámení přestupku orgánem Policie ČR, místním oddělení Karlín, ze dne 4. 4. 2022, č. j. KRPA-107660-26/PŘ-2022-001312. Jelikož obviněný proti příkazu podal včasné odpor, příkaz se rušil a správní orgán prvního stupně pokračoval v řízení. V rámci nařízeného ústního jednání byl obviněný vyslechnut, jako důkaz byl přehrán videozáznam pořízený hlídkou Policie ČR a zároveň mu bylo umožněno se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladům.

Odvolací správní orgán konstatuje, že správní orgán prvního stupně učinil ve věci potřebná skutková zjištění ve smyslu ustanovení § 3 správního řádu, a nepochybil, když obviněného uznal vinným z přestupku proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. a) ZNP.

Odvolací správní orgán má za prokázané, že obviněný dne 4. 4. 2022 v době kolem 8:55 hodin v ul. Wilsonova v Praze 8, na úrovni schodů restaurace McDonald's, kde s dalšími osobami zablokoval silniční provoz tím, že si sedl do jízdního pruhu a tím bránil v jízdě vozidlům, nereagoval na zákonnou výzvu příslušnice Policie ČR k opuštění vozovky „Jménem zákona, opusťte tento prostor!“, ani následnou výzvu s výstrahou, že jinak bude užito donucovacích prostředků, a nadále kladl pasivní odpor, takže byl hlídkou Policie ČR za užití donucovacích prostředků k překonání pasivního odporu odveden.

Tento skutkový stav vyplývá z důkazů provedených při ústním jednání, které se konalo dne 18. 7. 2022 (ve spise na čísle listu 64-65), zejména z výpovědi obviněného a z obsahu videozáznamu pořízeného příslušníky Policie ČR a dále z listinného důkazu, kterým je úřední záznam Policie ČR (ve spise na čísle listu 3).

Obviněný při ústním jednání uvedl, že to, co se stalo na magistrále je fakticky správně. K tomu dodal, že cítí, že má morální povinnost odporovat vývoji, který má následky již nyní (v roce 2022) a v této souvislosti zmínil klimatickou krizi. Obviněný také uvedl, že vzhledem k situaci mu nezbývá nic jiného, než být v občanském odporu, aby chránil svá práva a práva spoluobčanů na zdravé a příznivé životní prostředí.

Při ústním jednání byl přehrán videozáznam, z něhož vyplývá shora popsáný skutek. K tomuto důkaznímu prostředku obviněný uvedl, že s tím souhlasí. V závěru ústního jednání byla obviněnému dána možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladům.

Odvolací správní orgán proto považuje skutkový stav, jak je popsán ve výroku napadeného rozhodnutí, za spolehlivě prokázaný. Konečně i obviněný ve svém odvolání uvádí (ve spise na čísle listu 141), že nepopírá, že daný den blokoval silnici na daném místě a že policista vůči němu opakovaně vyslovil danou výzvu. Obviněný v odvolání také uvedl, že nerozporuje, že se daného skutku dopustil.

Skutková otázka tedy není ve věci sporná.

Odvolací správní orgán má i za dostatečně prokázané, že obviněný svým jednáním naplnil skutkovou podstatu dotčeného přestupku.

Podle § 5 odst. 1 písm. a) ZNP se fyzická osoba dopustí přestupku proti veřejnému pořádku tím, že *neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci*. Základní podmínky, jejichž naplnění je správní orgán povinen zkoumat při posouzení, zda došlo k citovanému přestupku, spočívají v tom, že ze strany úřední osoby byla učiněna výzva, tato výzva byla učiněna při výkonu její pravomoci a obviněný výzvu neuposlechl.

Není sporné, že uvedené výzvy zazněly a obviněný je slyšel. Pronesli je vůči němu příslušníci Policie ČR, tedy úřední osoby [srov. § 127 odst. 1 písm. e) tr. zák.]. Těmito skutečnostmi se dostatečně zabýval již správní orgán I. stupně v napadeném rozhodnutí. Odvolací správní orgán pro úplnost uvádí konkrétní právní normy, z nichž vyplývá, že výzvy byly uloženy při výkonu pravomoci policistů.

Podle § 10 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“) platí, že „*V případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.*“.

Dle § 43 odst. 1 písm. b) zákona o Policii ČR platí, že „*Vyžaduje-li to splnění konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn přikázat každému, aby se po nezbytnou dobu nezdržoval na určeném místě.*“.

Dle § 114 zákona o Policii ČR platí, že „*Každý je povinen bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout výzvy anebo pokynu nebo vyhovět žádosti policie nebo policisty; to neplatí, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis stanoví jinak. Nelze-li účelu výzvy, pokynu nebo žádosti dosáhnout pro odpor osoby, je policista oprávněn tento odpor překonat.*“.

Bránění provozu na pozemních komunikacích je jedním z ohrožení bezpečnosti ve smyslu citovaného ust. § 10 zákona o Policii ČR, tj. konkrétně bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, jehož odstranění spadá do úkolů Policie ČR. Bylo tudíž v pravomoci příslušníka Policie ČR ve smyslu § 43 odst. 1 písm. b) zákona o Policii ČR vyzvat obviněného, aby vozovku v uvedených případech opustil a podle § 114 zákona o Policii ČR měl obviněný povinnost takové výzvy uposlechnout.

K výzvě úřední osoby, respektive k povinnosti každého podrobit se výkonu pravomoci úřední osoby, se již několikrát vyjadřoval i Ústavní soud. V jednom z takových nálezů Ústavní soud uvedl: „..., že občané jsou povinni se podrobit výkonu pravomoci veřejného činitele bez ohledu na vlastní soukromý názor. Jsou-li přesvědčeni, že tímto jednáním bylo porušeno jejich právo či jim byla způsobena škoda, mohou se proti takovému postupu veřejného činitele bránit jiným, a to zákonným způsobem. Ústava České republiky, Listina ani žádná jiná právní norma nepřipouští, aby občané nejprve hodnotili zákonnost postupu veřejných činitelů a teprve na základě toho jejich pokynů uposlechli nebo neuposlechli.“ (srov. sp. zn. I. ÚS 263/97).

Správní orgán I. stupně správně určil formu zavinění, když dovedl tzv. úmysl přímý ve smyslu § 15 odst. 2 písm. a) ZOP. Podle citovaného ustanovení je přestupek spáchán úmyslně, jestliže pachatel chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Z provedeného dokazování (zejména z videozáznamu) vyplývá, že obviněný chtěl neuposlechnout výzvy policistky, tedy chtěl porušit zájem společnosti na řádném výkonu veřejné správy a tím i respektování autority úřední osoby.

Odvolací správní orgán neshledal objektivní překážku, která by obviněnému bránila v uposlechnutí výzvy.

Odvolací správní orgán musí odmítnout tvrzení obviněného v odvolání, že by jednal v krajní nouzi a že se správní orgán prvního stupně touto argumentací nezabýval.

Předně je třeba uvést, že obviněný námitku, že jednal v krajní nouzi, v řízení před správním orgánem prvního stupně, neuplatnil. Proto odvolací námitka, že by se nalézací správní orgán krajní nouzi dostatečně nezabýval, a tím porušil ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, je nedůvodná.

Jinak v daném případě nemohlo být jednání obviněného posouzeno jako krajní nouze, tedy jako okolnost vylučující protiprávnost. Krajní nouze je v § 24 odst. 1 ZOP definována tak, že *čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem*. Podle druhého odstavce téhož paragrafu *nejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvracením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet*.

Jestliže chtěl obviněný odvracet nebezpečí ze změny klimatu tím, že seděl na silnici přesto, že byl policistou vyzván k opuštění vozovky, pak musí odvolací správní orgán konstatovat, že v takovém jednání neshledal jakýkoli potenciál odvrátit nebezpečí vyplývající ze změny klimatu, neboť mezi přítomností obviněného na silnici a stavem klimatu neexistuje kauzalita. I kdyby nebylo ze strany Policie ČR uvolnění ulice vynuceno a bylo by obviněnému umožněno na ulici nerušeně sedět, na stav klimatu by takové jeho počínání nemělo žádný přímý vliv. Obviněný tudíž svým jednáním žádné nebezpečí přímo hrozící chráněnému zájmu neodvracel, proto nemohl jednat v krajní nouzi. A jelikož nebyla splněna základní podmínka spočívající v odvracení hrozícího nebezpečí, nemá význam posuzovat, zda byly splněny další podmínky krajní nouze.

Odvolací správní orgán ve vztahu k odvolacím námitkám rovněž uvádí, že obviněný se nemůže úspěšně hájit ani tím, že na nebezpečí klimatické hrozby chtěl svým jednáním pouze upozornit, neboť obecně platí, že na nebezpečí nelze poukazovat protiprávním jednáním, je-li možné na nebezpečí poukázat způsobem, který právo dovoluje. Jde o podmínku subsidiarity krajní nouze. Navíc o nebezpečí z klimatické hrozby již existuje ve společnosti evidentně široké povědomí, a to např. s ohledem na závazky vyplývající z Pařížské dohody, na kterou obviněný ve svém odvolání sám poukazoval.

Z podnětu podaného odvolání posuzoval odvolací správní orgán jednání obviněného též ve vztahu k ust. § 14 občanského zákoníku, které stanoví podmínky svépomoci takto: „(1) Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě. (2) Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen

*k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán veřejné moci. “*

Obviněný namítal, že svým jednáním usiloval o ochranu svých subjektivních práv, zejména práva na život, zdraví a příznivé životní prostředí, která bezprostředně byla a jsou ohrožena klimatickou nouzí. Ani tato námitka obviněného nemůže obstát. Jak již bylo uvedeno, samotná účast obviněného na bloádě silničního provozu neodvracela jakékoli akutní nebezpečí pro jeho život a zdraví. I pokud by obviněnému bylo umožněno na uvedených místech dále sedět, neexistuje racionální důvod domnívat se, že by jeho život a zdraví, či životy a zdraví jiných, byly ohroženy méně, než kdyby na silnici neseděl. Naopak sezením na silnici mu reálně hrozilo nebezpečí z přirozeného provozu na pozemních komunikacích.

Nejinak by tomu bylo i se stavem životního prostředí. Zde se navíc odvolací správní orgán domnívá, že z hlediska posuzované věci, kdy se obviněný dovolával ochrany klimatu v tom nejobecnějším smyslu, nelze právu na příznivé životní prostředí dle čl. 35 Listiny základních práv a svobod přisuzovat přímou vymahatelnost. Odborná literatura k tomuto uvádí, že „*Právo na životní prostředí, nahlížíme-li na základní práva jako na veřejná subjektivní práva, je spíše jen ‚zdánlivým‘ základním právem (součástí tzv. ústavního soft-law), z něhož jednotlivcům přímo neplyne nárok na příznivé životní prostředí ve vztahu k veřejné moci, ať již v podobě nárokování respektu k tomuto právu anebo v podobě nároku na jeho pozitivní ochranu, a které není ani přímo vymahatelné (self-executing).*“ [viz KOKEŠ, Marian. Právo na životní prostředí (komentář k čl. 35 Listiny). In WAGNEROVÁ, Eliška a Vojtěch ŠÍMÍČEK a Tomáš LANGÁŠEK a Ivo POSPÍŠIL. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Dostupné v Systému ASPI].

Z dikce ustanovení § 14 občanského zákoníku jednoznačně vyplývá, že právo na svépomoc je přiznáváno pouze za účelem *pomoci k svému právu*. Jedná se tedy o ochranu *soukromého práva* dotčených osob, jak přímo uvádí důvodová zpráva k uvedenému ustanovení, kterou obviněný ve svém odvolání rovněž cituje. Právo na příznivé životní prostředí v obecném slova smyslu však mezi subjektivní práva nespadá a nelze se za něj proto brát svépomocí ve smyslu občanského zákoníku.

Zcela je třeba potom odmítnout odkaz obviněného při ústním jednání na článek 23 Listiny základních práv a svobod [podle kterého „*Občané mají právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny.*“], neboť pro aplikaci tohoto článku není splněna ta podmínka, že by v České republice byla znemožněna činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků. Konečně důkazem toho je i rozsudek Městského soudu v Praze, kterého se odvolatel také dovolává. I sám obviněný při odkazu na článek 23 Listiny uvedl, že v roce 2022 (tj. v době ústního jednání – poznámka odvolacího správního orgánu) se demokracii daří.

Napadenému rozhodnutí nelze vytýkat ani způsob uložení správního trestu. Není správný argument obviněného, že úmyslná forma zavinění je základním znakem přestupku. Dikce ust. § 15 odst. 1 ZOP svědčí o pravém opaku, když se má za to, že k odpovědnosti fyzické osoby za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Jelikož skutková podstata přestupku proti veřejnému pořádku dle § 5 odst. 1 písm. a) ZNP, ze kterého byl obviněný uznán vinným, nestanoví výslovně, že je třeba úmyslného zavinění, postačí k odpovědnosti za jeho spáchání nedbalost. Správní orgán I. stupně v přestupku obviněného dovedl jeho přímý úmysl, s čímž se odvolací správní orgán ztotožňuje, jak bylo uvedeno shora.

Správní orgán prvního stupně taktéž přestupek obviněného správně posoudil jako spáchaný opakovaně ve smyslu § 13 ZNP, neboť z popisu z evidence přestupků (ve spise na čísle listu 19) vyplývá, že od nabytí právní moci rozhodnutí o stejném přestupku (§ 5 ZNP), z něhož byl obviněný uznán vinným, do spáchání nyní projednávaného přestupku neuplynulo 12 měsíců. Správní orgán prvního stupně proto ukládal obviněnému pokutu v souladu s ustanovením § 5 odst. 4 písm. a) ZNP, podle kterého bylo lze obviněnému uložit pokutu až do výše 15 000 Kč. Námitka obviněného, že nalézací správní orgán při určení výše pokuty opakovaně vykročil mimo rámec zákona, je nedůvodná.

Majetkové obohacení či jiný prospěch pachatele není znakem skutkové podstaty přestupku proti veřejnému pořádku dle § 5 odst. 1 písm. a) ZNP, proto jejich namítaná absence nemá z hlediska zákonnosti a správnosti napadeného rozhodnutí význam, obzvláště když takové obohacení či prospěch nebyl obviněnému napadeným rozhodnutím ani připisován.

Správně byla obviněnému uložena též povinnost uhradit paušální částkou náklady řízení. Ty lze dle § 79 odst. 5 správního řádu snížit pouze v případech hodných zvláštního zřetele. Takovými důvody může být typicky objektivní tíživá sociální situace pachatele přestupku, nikoli např. obviněným namítaná skutečnost, že je aktivista, který přestal pracovat a hypoteční úvěr za něj proto platí jeho matka.

Z uvedených důvodů odvolací správní orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

**Poučení:**

Proti tomuto rozhodnutí se nelze dále odvolat (§ 91 odst. 1 správního řádu).

**Mgr. Pavel Štefaňák**

ředitel odboru živnostenského a občanskosprávního

*podepsáno elektronicky*